

מסורת הש"ס

אם מצינו כן... (א) וכל חבר... (ב) וכל חבר... (ג) וכל חבר...

הנהרות הבי"ח

(א) חסד ר"ה ר' יהודה וכו'... פסח וועל בו מדקתני... פסח וועל בו משמח:

גילוי הש"ס

נ"ס געפילן בו בשרש... אכל לא בשרש. מ"ן פ"א... מ"ד דל"ס:

רבינו הגנאל

בין קשור בין שאינו קשור... אחר ספק שפיקה בו הוא... שמתוקן. לומר שמתוקן... לפק בן רבי יוסי תיקון... זה דאמרין בסוף הו"פ... חפ"ן ח"ד סוכי קיימא... רבילי ע"ש שמתקין... לפירצה שבחצר. בזמן... שמתוקן והלוי נעלין בן... בשבת אין צ"ל בדי"ט... א"ל ר' יוסה ולימא מר... בין הלוי בין שאינו תלוי... הוא ששקור. לומר כבד... ונעשה בו משנה ליום... כלי. דאמר רבא ביב תני... א"ר יוחנן במתוקתא כאן... בשק דהלוי בן תלמידי... בנגר הנגר קשור ותלוי... כלב. אבל לא ליה... קדוש במדינה. ונתיב בסוף... עירובין איהו נגר הנגר... שנועלו בו בפקדש אבל... לא במדינה. שומט ונתיב... בקרן זית. דייקין פניה... מוקמינו ושומטנו ומניחו... ככלל שאם הוא קשור... שאם אינו יכול לשפוטו... ולתרוו בקרן זית שפיר... דמי. ואמרין מאן אנה... נגר הנגר צריך להיות... קשור ותלוי ר' אליעזר. והא... ר' יוחנן פ"ד די אליעזר... הלוקין על די אליעזר... סבירא להו כו' ויהודא... דאמר שאינו קשור ולא... תלוי אבל אם הוא קשור... אע"פ שאינו תלוי שרי... וא"ל ר' אבא ל"ר ירמיה... אנה דאמר והוא שמתוקן... אע"פ שאינו לא קשור... ר"ל תלוי. כי זה מתניא... דמי בקנה שהתקין בערב... להיות פסח ונעיל בו... ואמר רשב"ג מתוקן אע"פ... שאינו קשור. ואמר שמייה... ד"ר יוחנן הלכה כרשב"ג... דקאי רשב"ג כחכמים... ואקשינן היכי אמר ר'... יוחנן הילכתא כרשב"ג... ורשב"ג שרי אע"פ דליבא... חרובי כלי עליו. ור' יוחנן

כל הכלים פרק שבעה עשר שבת

קכו.

עין משפט
ג' מצוה

מ"א א ב מ"י מ"כ מ"ג מ"ד
שבת הלכה ל' ו' תכ"ו
הלכה י' סמג ל"ח ס"ה
ט"ש ט"ז א"ח ס"מ ט"ז
ספ"ק ח'
מ"ד ג מ"י מ"כ מ"ג מ"ד

מוסף רש"י

נגר הנגר. שקשור בלתי
אכל לוי תלוי. שהחבל אר"ן
ומתן שנגר לוי נראה
קשור (שור"י ו' קכ"ג). ורע"ל
בו במקדש. רש"י בעלמא
הוא. דלוי טיהא חסד החיל
וקשור לך. אלא החיל הנגר
מתן כביסה. ולין שבת דרבנן
במקדש. דלא נזרי שם (ש"ס).
המנוח מותר במקדש. ר'
יהודה סבר לא ענין משם
הוא אלא דומה לענין ובמקדש
לא נזרי שם (ש"ס). זה א"ר
בבב"ע מותר. החיל
וקשור אע"פ שאינו תלוי
(ש"ס).

כל גגות (יעו"ח נ"ד). דפר"ך ושמואל למה ליה למיעבד הכי וקאמר זה
מעטל כו' לאו משום דלי הוה אמר אין מעטלעין בו אלא בדי' אמות
דזו הוה יחא ליה אלא אז נמי היה קשה היכי עבד הכי כיון דמחילה
מתנת לטלטל בחצר הוה בעשיית אהל ערפי בתחלה ואקרו כדפרישית
לעיל ומהאי טעמא היה מקפיד רב
דס"ל שאין מעטלעין אלא בדי' אלא
משום דהש"ס ידע דכפר שמואל דזה
מעטל עד עיקר המחילה יחא
למיעבד למה הולך לעשות מחילה:
בין קשור בין שאינו קשור והוא
שפתוקן. נראה לר"ת דלאו
במיקון של מעשה אלא במחשבה
בעלמא כדמוכח לקמן דלמר כרשב"ג
ס"ל דלמר מתוקן אע"פ שאינו קשור
דהיינו במחשבה ומשמע דלגמרי ס"ל
במחשבה דלמר דלמר כרשב"ג
טוומיה דגני ר' יוחנן דוקא הוה דלמר
בסמוך סבר לה כוומיה נחלא ופליגי
עליה נחלא ופריך ולימא מר בין
תלוי בין שאינו תלוי והוא שקשור
כרבי יהודה דבעי קשיה וטעמא
משום טלטול ולא משום ענין דלי
משום ענין מאי רש"י מנגר שפריך
קשיה בפקק והא בפקק לא שייך בין
אלא חוספת אהל ערפי ומחוספת אהל
ערפי שרי רבנן נלא שום קשיה
כדמוכח נמי שהויאבואו (שם מד:).
והבב"ע באן ופאן אבואו. פ'
רש"י ששחוקעו בשבת
בונה הוא ואקורא דאורייתא איכא
ואינו משמע שיהא בו אקורא

בין קשור בין שאינו קשור והוא שמתוקן
א"ל ר' ירמיה ולימא מר בין תלוי ובין שאינו
תלוי והוא שקשור דאמר רבה בר בר חנה
א"ר יוחנן כמחלוקת כאן כך מחלוקת בנגר
הנגר (ד) דתנן נגר הנגר נועלין בו במקדש
אבל לא במדינה והמונה כאן וכאן אסור ר'
יהודה אומר המונה (ב) במקדש והנגר במדינה
ותניא איהו נגר הנגר (ג) שנועלין בו במקדש
אבל לא במדינה כל שקשור ותלוי וראשו
מגיע לארץ ר' יהודה אומר יזה אף במדינה
מותר אלא איהו שבמדינה אסור כל שאינו
לא קשור ולא תלוי ושומטו ומניחו בקרן זית
ואמר רבי יהושע בר אבא משמיה דעולא
מאן תנא נגר הנגר ר"א הוא א"ל אנה
דאמרי כי האי תנא דתניא (ב) קנה שהתקינו
בעה"ב להיות פותח ונועל בו בומן שקשור
ותלוי בפתח פותח ונועל בו אין קשור ותלוי
אין פותח ונועל בו רשב"ג אומר מתוקן אע"פ
שאינו קשור אמר רב יהודה בר שילת אמר
רב אסי א"ר יוחנן הלכה כרשב"ג ומי
אמר רבי יוחנן הכי והתנן כל כסויי הכלים
שייש

דאורייתא כיון שאינו מצטול
נגר הנגר ליכא אקורא אלא משום טלטול וכי יהוה אלקנה
שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל בו דמיייר משום טלטול ואפ"ה
לפ"ה כלי תשמיש שדי להם במיקון לפי שהם משמשים בית מיידי דהוי איביקו קרקעות שהמיידי בהם
מדרבנן וקשה לר"ת מנגן דאפליגו רבי אליעזר ורבנן בתוספת אהל ערפי כיון דאפליגו דילמא נחלא הוא דאפליגו ומיך ר"ת
בספר הישר דא"כ הוה ליה למנקט פלוגמיהו במילתא דלא שייכא ביה תוספת אהל כי היא דנגר הנגר ומנקט פלוגמא בפקק החלון
דשייך ביה תוספת אהל ש"מ דפליגי בזהל וליכא למימר דדוקא בזהל פליגי ולא בטלטול דהא בזהל דנגר לא שייך אלא אקור
טלטול אפ"ה אפ"ה אפ"ה בה ר"א ורבנן דע"כ איבעי לן למימר דת"ק דנגר היינו ר"א דרבנן שרי אפילו בפקק החלון כ"ש בנגר דלא
שייך אקור אהל אלא אקור טלטול אלא דהוי במדתי פליגי דר"א אסר בפקק החלון ומשום טלטול בשאין מורת כלי גמור עליו ואפ"ה
יש עליו מורת כלי גמור כגון שיש לו בית יד אקור מ"מ משום תוספת אהל ערפי כיון דבעלי בפקק ורבנן דשרי אפ"ה אין עליו מורת
כלי דלית להו לא משום טלטול ולא משום אהל: ר"ב יהודה אומר ב' ובעירובין מתקין אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי
יהודה וקשה לר"ת דהא שמואל גופיה סבר לעיל בפרק כמה טומיין (דף ג.) גני חריות של דקל שגדן לע"ס בדמחשבה בעלמא
קני דאיתמר רב (יהודה) אומר קושר ושמואל אמר מושב וקאמר התם דשמואל ס"ל כרשב"ג דאמר חריות של דקל שגדן לע"ס ונמלך עליהן
לישיבה א"פ לקשר וא"כ היכי קאמר הלכה כרבי יהודה דבעי קשיה משום אקור טלטול דהא לא שייך אקור כיון דהאי דנגר הנגר אלא
איסור טלטול ומשום איסור טלטול בעי רבי יהודה קשיה כדפרישתי וליכא לפרושי דנגר הנגר דהכל לאפיקי בלאפיקי כיון הוה דבעי
קשור אלא משום איסור טלטול לא היה בעי קשור אלא במחשבה בעלמא כרשב"ג א"כ מאי קא מהדר ליה ר' אבה בר כהנא לר' ירמיה
אלא דאמרי כי האי מנא כו' דילמא מאי דלא בעי התם רשב"ג אלא מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו משום דהתם ליכא אלא איסור
טלטול התם דהוי לא מיייר מידי בבנין דקאמר קנה שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל (ב) ומדקתני פותח ונועל משמע שאינו נוכל
בזוהו קנה עצמו דהוה ליה למיתי שהתקינו לנועל בו אלא משמע שזוהו כעין מפחחות שלטו שיש מהם שמושגין המנועל שדלת לבחן
ולבאן כך הקנה מושך המנועל אלא הקנה עצמו אינו במקום המנועל א"כ פשיטא דהיי"ג לא שייך בנין בזהאי קנה אלא משום איסור
טלטול הוה ומיהו אין ראהי מזה דבהאי קנה מיייר כדפרישתי מדקתני פותח ונועל דהא כה"ג קתני בתוספתא חבילי ע"ס וסוכה של
קוליס שעשאן דלה לפירצה ולחצר אם היו קשורות ותלויות פותחין ונועלין בהן אם לאו כו' מיהו אומר ר"י דאפילו הוה מפרש היה דקנה
שהתקינו כו' דשייך ביה בנין ובמקום מנועל הוה ולהכי פשיט מיניה רבי אבה בר כהנא דס"ל כרשב"ג דאמר דכי הוה מתוקן אע"פ שאינו
קשור נתיק מורת איסור בנין לא הוה אמי שפיר (דה"א) מדקאמר הש"ס בסמוך וכו"ת הכא נמי דליכא מורת כלי עליהן והתנא חריות
של דקל כו' והיכי מוכח מההיא דחריות של דקל דהא דאמר מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו נלא תורת כלי אלא במחשבה בעלמא דלמא
באיסור טלטול הוה דלא מנריך רשב"ג אלא במחשבה אלא באיסור בנין הוה בעי שיתקוהו ויכינוהו ויעשו בו מעשה שיהא מורת כלי
עליו על כן נראה לר"י דבהכי פליגי רבי אבה בר כהנא ורבי יוחנן ורב יהודה דעירובין (דף קג.) דאיתנה סבירא להו דבהאי דנגר
לא שייך אלא איסור טלטול ואיהו ס"ל דשייך בנין בנגר הנגר ולהכי בעי קשור לאפיקי מאיסור בנין והשתא אמיא שמתקין שפיר
דלא מיייר מידי באיסור בנין לא בזהו דנגר ולא בזהאי דקנה והשתא נמי היהו דקנה משום טלטול. מ"ר:

דאורייתא כיון שאינו מצטול
נגר הנגר ליכא אקורא אלא משום טלטול וכי יהוה אלקנה
שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל בו דמיייר משום טלטול ואפ"ה
לפ"ה כלי תשמיש שדי להם במיקון לפי שהם משמשים בית מיידי דהוי איביקו קרקעות שהמיידי בהם
מדרבנן וקשה לר"ת מנגן דאפליגו רבי אליעזר ורבנן בתוספת אהל ערפי כיון דאפליגו דילמא נחלא הוא דאפליגו ומיך ר"ת
בספר הישר דא"כ הוה ליה למנקט פלוגמיהו במילתא דלא שייכא ביה תוספת אהל כי היא דנגר הנגר ומנקט פלוגמא בפקק החלון
דשייך ביה תוספת אהל ש"מ דפליגי בזהל וליכא למימר דדוקא בזהל פליגי ולא בטלטול דהא בזהל דנגר לא שייך אלא אקור
טלטול אפ"ה אפ"ה אפ"ה בה ר"א ורבנן דע"כ איבעי לן למימר דת"ק דנגר היינו ר"א דרבנן שרי אפילו בפקק החלון כ"ש בנגר דלא
שייך אקור אהל אלא אקור טלטול אלא דהוי במדתי פליגי דר"א אסר בפקק החלון ומשום טלטול בשאין מורת כלי גמור עליו ואפ"ה
יש עליו מורת כלי גמור כגון שיש לו בית יד אקור מ"מ משום תוספת אהל ערפי כיון דבעלי בפקק ורבנן דשרי אפ"ה אין עליו מורת
כלי דלית להו לא משום טלטול ולא משום אהל: ר"ב יהודה אומר ב' ובעירובין מתקין אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי
יהודה וקשה לר"ת דהא שמואל גופיה סבר לעיל בפרק כמה טומיין (דף ג.) גני חריות של דקל שגדן לע"ס בדמחשבה בעלמא
קני דאיתמר רב (יהודה) אומר קושר ושמואל אמר מושב וקאמר התם דשמואל ס"ל כרשב"ג דאמר חריות של דקל שגדן לע"ס ונמלך עליהן
לישיבה א"פ לקשר וא"כ היכי קאמר הלכה כרבי יהודה דבעי קשיה משום אקור טלטול דהא לא שייך אקור כיון דהאי דנגר הנגר אלא
איסור טלטול ומשום איסור טלטול בעי רבי יהודה קשיה כדפרישתי וליכא לפרושי דנגר הנגר דהכל לאפיקי בלאפיקי כיון הוה דבעי
קשור אלא משום איסור טלטול לא היה בעי קשור אלא במחשבה בעלמא כרשב"ג א"כ מאי קא מהדר ליה ר' אבה בר כהנא לר' ירמיה
אלא דאמרי כי האי מנא כו' דילמא מאי דלא בעי התם רשב"ג אלא מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו משום דהתם ליכא אלא איסור
טלטול התם דהוי לא מיייר מידי בבנין דקאמר קנה שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל (ב) ומדקתני פותח ונועל משמע שאינו נוכל
בזוהו קנה עצמו דהוה ליה למיתי שהתקינו לנועל בו אלא משמע שזוהו כעין מפחחות שלטו שיש מהם שמושגין המנועל שדלת לבחן
ולבאן כך הקנה מושך המנועל אלא הקנה עצמו אינו במקום המנועל א"כ פשיטא דהיי"ג לא שייך בנין בזהאי קנה אלא משום איסור
טלטול הוה ומיהו אין ראהי מזה דבהאי קנה מיייר כדפרישתי מדקתני פותח ונועל דהא כה"ג קתני בתוספתא חבילי ע"ס וסוכה של
קוליס שעשאן דלה לפירצה ולחצר אם היו קשורות ותלויות פותחין ונועלין בהן אם לאו כו' מיהו אומר ר"י דאפילו הוה מפרש היה דקנה
שהתקינו כו' דשייך ביה בנין ובמקום מנועל הוה ולהכי פשיט מיניה רבי אבה בר כהנא דס"ל כרשב"ג דאמר דכי הוה מתוקן אע"פ שאינו
קשור נתיק מורת איסור בנין לא הוה אמי שפיר (דה"א) מדקאמר הש"ס בסמוך וכו"ת הכא נמי דליכא מורת כלי עליהן והתנא חריות
של דקל כו' והיכי מוכח מההיא דחריות של דקל דהא דאמר מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו נלא תורת כלי אלא במחשבה בעלמא דלמא
באיסור טלטול הוה דלא מנריך רשב"ג אלא במחשבה אלא באיסור בנין הוה בעי שיתקוהו ויכינוהו ויעשו בו מעשה שיהא מורת כלי
עליו על כן נראה לר"י דבהכי פליגי רבי אבה בר כהנא ורבי יוחנן ורב יהודה דעירובין (דף קג.) דאיתנה סבירא להו דבהאי דנגר
לא שייך אלא איסור טלטול ואיהו ס"ל דשייך בנין בנגר הנגר ולהכי בעי קשור לאפיקי מאיסור בנין והשתא אמיא שמתקין שפיר
דלא מיייר מידי באיסור בנין לא בזהו דנגר ולא בזהאי דקנה והשתא נמי היהו דקנה משום טלטול. מ"ר:

דאורייתא כיון שאינו מצטול
נגר הנגר ליכא אקורא אלא משום טלטול וכי יהוה אלקנה
שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל בו דמיייר משום טלטול ואפ"ה
לפ"ה כלי תשמיש שדי להם במיקון לפי שהם משמשים בית מיידי דהוי איביקו קרקעות שהמיידי בהם
מדרבנן וקשה לר"ת מנגן דאפליגו רבי אליעזר ורבנן בתוספת אהל ערפי כיון דאפליגו דילמא נחלא הוא דאפליגו ומיך ר"ת
בספר הישר דא"כ הוה ליה למנקט פלוגמיהו במילתא דלא שייכא ביה תוספת אהל כי היא דנגר הנגר ומנקט פלוגמא בפקק החלון
דשייך ביה תוספת אהל ש"מ דפליגי בזהל וליכא למימר דדוקא בזהל פליגי ולא בטלטול דהא בזהל דנגר לא שייך אלא אקור
טלטול אפ"ה אפ"ה אפ"ה בה ר"א ורבנן דע"כ איבעי לן למימר דת"ק דנגר היינו ר"א דרבנן שרי אפילו בפקק החלון כ"ש בנגר דלא
שייך אקור אהל אלא אקור טלטול אלא דהוי במדתי פליגי דר"א אסר בפקק החלון ומשום טלטול בשאין מורת כלי גמור עליו ואפ"ה
יש עליו מורת כלי גמור כגון שיש לו בית יד אקור מ"מ משום תוספת אהל ערפי כיון דבעלי בפקק ורבנן דשרי אפ"ה אין עליו מורת
כלי דלית להו לא משום טלטול ולא משום אהל: ר"ב יהודה אומר ב' ובעירובין מתקין אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי
יהודה וקשה לר"ת דהא שמואל גופיה סבר לעיל בפרק כמה טומיין (דף ג.) גני חריות של דקל שגדן לע"ס בדמחשבה בעלמא
קני דאיתמר רב (יהודה) אומר קושר ושמואל אמר מושב וקאמר התם דשמואל ס"ל כרשב"ג דאמר חריות של דקל שגדן לע"ס ונמלך עליהן
לישיבה א"פ לקשר וא"כ היכי קאמר הלכה כרבי יהודה דבעי קשיה משום אקור טלטול דהא לא שייך אקור כיון דהאי דנגר הנגר אלא
איסור טלטול ומשום איסור טלטול בעי רבי יהודה קשיה כדפרישתי וליכא לפרושי דנגר הנגר דהכל לאפיקי בלאפיקי כיון הוה דבעי
קשור אלא משום איסור טלטול לא היה בעי קשור אלא במחשבה בעלמא כרשב"ג א"כ מאי קא מהדר ליה ר' אבה בר כהנא לר' ירמיה
אלא דאמרי כי האי מנא כו' דילמא מאי דלא בעי התם רשב"ג אלא מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו משום דהתם ליכא אלא איסור
טלטול התם דהוי לא מיייר מידי בבנין דקאמר קנה שהתקינו בעה"ב להיות פותח ונועל (ב) ומדקתני פותח ונועל משמע שאינו נוכל
בזוהו קנה עצמו דהוה ליה למיתי שהתקינו לנועל בו אלא משמע שזוהו כעין מפחחות שלטו שיש מהם שמושגין המנועל שדלת לבחן
ולבאן כך הקנה מושך המנועל אלא הקנה עצמו אינו במקום המנועל א"כ פשיטא דהיי"ג לא שייך בנין בזהאי קנה אלא משום איסור
טלטול הוה ומיהו אין ראהי מזה דבהאי קנה מיייר כדפרישתי מדקתני פותח ונועל דהא כה"ג קתני בתוספתא חבילי ע"ס וסוכה של
קוליס שעשאן דלה לפירצה ולחצר אם היו קשורות ותלויות פותחין ונועלין בהן אם לאו כו' מיהו אומר ר"י דאפילו הוה מפרש היה דקנה
שהתקינו כו' דשייך ביה בנין ובמקום מנועל הוה ולהכי פשיט מיניה רבי אבה בר כהנא דס"ל כרשב"ג דאמר דכי הוה מתוקן אע"פ שאינו
קשור נתיק מורת איסור בנין לא הוה אמי שפיר (דה"א) מדקאמר הש"ס בסמוך וכו"ת הכא נמי דליכא מורת כלי עליהן והתנא חריות
של דקל כו' והיכי מוכח מההיא דחריות של דקל דהא דאמר מתוקן אע"פ שאינו קשור היינו נלא תורת כלי אלא במחשבה בעלמא דלמא
באיסור טלטול הוה דלא מנריך רשב"ג אלא במחשבה אלא באיסור בנין הוה בעי שיתקוהו ויכינוהו ויעשו בו מעשה שיהא מורת כלי
עליו על כן נראה לר"י דבהכי פליגי רבי אבה בר כהנא ורבי יוחנן ורב יהודה דעירובין (דף קג.) דאיתנה סבירא להו דבהאי דנגר
לא שייך אלא איסור טלטול ואיהו ס"ל דשייך בנין בנגר הנגר ולהכי בעי קשור לאפיקי מאיסור בנין והשתא אמיא שמתקין שפיר
דלא מיייר מידי באיסור בנין לא בזהו דנגר ולא בזהאי דקנה והשתא נמי היהו דקנה משום טלטול. מ"ר:

שקשור וחצי וראשו מגיע לארץ. פירוש ראשו העליון תלוי וראשו התחתון מגיע לארץ כדפירש בקוביעים ונראה לרשב"ג
דאפילו שני הראשים מונחים לארץ אלא שקשור דש"ר במקדש והאי דנקט כהאי גוונא לאשמעינן דאפ"ה אסור במדינה
והשתא אמי שפיר הא דתנן במשנה והמונה כאן וכאן אסור היינו שאינו קשור ולא תלוי כלל דאי אמרת דוקא נקט ראשו מגיע לארץ
אבל שני הראשים מונחין בארץ אסור במקדש כאן א"כ שפיר א"כ כן השתא לא הוה מונח דרבי יהודה כוונתו דמנא קמא דמונח דרבי
יהודה על כדחזק היינו שאינו לא קשור ולא תלוי ושומטו ומניחו בקרן זית דאי אמרת כמו מונה דת"ק ששני ראשים מונחים בארץ
אלא שקשורין היכי קאמר המונה במקדש ההוא אפילו במדינה שרי דלא אסר רבי יהודה אפילו במדינה אלא דוקא שאינו קשור כלל:
וי